

תמונת מצב הומניטרית בעזה

1 בינואר 2009, 14:30 אחה"צ

קטעים מתוך הצהרתו של מזכ"ל האו"ם באן קי מון בפני מועצת הבטחון של האו"ם, (31 בדצמבר 2009):

"תנאי המחיה של 1.5 מיליון תושבים החיים כיום ברצועת עזה הינם לא פחות ממזעזעים. תושבי עזה חיים תחת הפצצות כבדות שפגעו במתקני חמאס, מנהרות ההברחה ותשתיות אחרות של חמאס ושל מבנה הששתייך בעבר למנגנון הביטחון של הרש"פ, מבני ממשלה, בתי מגורים, מסגדים ומבני עסקים".

"בתי ספר נסגרו ושגרת היום-יום בדרום ישראל הינה קשה ביותר, שכן הישראלים חיים תחת פחד מתמיד מפגיעת טילים בבתיים ובבתי הספר".

"אני מגנה בצורה הנחרצת והחזקה ביותר את ירי הטילים ופצצות המרגמה הנמשך, המתבצע ע"י אנשי חמאס ופלגים פלסטינים אחרים. אני גם מגנה את השימוש המוגזם בכוח בידי ישראל. על כל הצדדים לציית להוראות החוק ההומניטארי הבינלאומי במלואן".

"האוכלוסיה האזרחית היא זו שסובלת בעיקר מההסלמה, ועל הקהילה הבינלאומית לפעול בצורה זריזה והחלטית להביא לסיום הסבל".

אלימות:

- התקפות חיל האוויר הישראלי נמשכו בתדירות של כתיקיפה אחת בכל 20 דקות. מאז אתמול בערב ועד היום בבוקר דווח על כ-41 התקפות אוויריות וארטילריות. בין המטרות נמצאים בתיים של אנשי חמאס, בנייני ממשלה ומשרדי ממשלה, סדנאות מתכת ומנהרות לאורך גבול מצרים.
- האוכלוסיה האזרחית כולה ברצועת עזה נותרה חשופה, אין מערכות התרעה ציבוריות ואין מקלטים. בתי התושבים שוכנים סמוך למטרות פוטנציאליות.
- סוכנות אונר"א מדווחת שמאמש ועד היום אחה"צ נהרגו כ-19 אנשים, ו-38 נפצעו. מספר ההרוגים הכולל מאז תחילת ההתקפות על עזה ביום שבת אינו ברור, ועל פי ההערכות נע בין 315 (לפי ארגון אל מזאן לזכויות אדם) ל-395 לפי דיווחים תקשורתיים שונים.
- מאז אתמול בערב ועד הבוקר, חמושים פלסטינים שיגרו יותר מ-15 פצצות מרגמה ו-29 טילי קסאם תוצרת בית וטילי גראד לעבר מטרות ישראליות, לא נרשמו פגיעות בנפש.
- מספר הישראלים שנהרגו כתוצאה מירי הטילים עומד כעת על ארבעה. טנקים של צה"ל ומשוריינים ממשיכים לזרום לאזור גבול רצועת עזה, וממתינים לקבלת החלטה בדבר פלישה קרקעית.

השפעה הנפשית על אוכלוסית עזה

ברחבי הרצועה שוררות תחושות של חרדה, פחד ומצוקה. התושבים הטילו על עצמם עוצר עצמאי והם נמצאים במצב של חוסר ביטחון לגבי יכולתם להצטייד במוצרי מזון בסיסיים, מים וגז לבישול. בפתיח המאפיות והמכולות משתרכים תורים ארוכים ביותר. במחנה הפליטים ג'בלייה, לדוגמא, אורכו של התור שמשתרך בכניסה למאפייה היחידה מגיע ל-300 מטרים, לפי דיווחי עדי ראיה. הקונים עמדו בגשם הכבד בתקווה להשיג מעט לחם. האספקות מצטמצמות, ורוב המשפחות מתכנסות בחדר או שניים שנחשבים לבטוחים ביותר בדירה או בבית, ללא חשמל במשך 16 שעות ביממה וכמעט ללא מים זורמים. לילדים אין פורקן ומשפחות רבות עוברות למקלטים או לאזורים בטוחים יותר במהלך הלילה כדי לישון.

אספקה בעדיפות עליונה:

- **דלק:** דלק תעשייתי נחוץ לתדלוק תחנת הכוח היחידה בעזה, התחנה נסגרה וכך נגרם גרעון של 41 אחוזים באספקת החשמל. שאר אספקת החשמל שמגיעה מחוץ לרצועה אינה מספיקה. כל

מתקני המים והמתקנים לטיהור שופכין שמספקים שירותים בסיסיים לאוכלוסייה, בתי החולים והאוכלוסה הכללית עצמה נפגעו מפסקות החשמל שכיום עומדות על ממוצע של 16 שעות ביום. בתי החולים פנו לשימוש בספקי חשמל (גנרטורים) ביחידות לטיפול נמרץ וחדרי הניתוח.

- **חיטה:** יש לספק חיטה למאפיות המקומיות, ולהמשיך בתוכנית חלוקת המזון של אונר"א למאות אלפי המוטבים. בפתחיהן של המאפיות משתרכים תורים ארוכים, ומנות הלחם קצובות. חגורת המסוע לשינוע חיטה הינה המנגנון היעיל ביותר ליבוא כמויות החיטה הגדולות הנחוצות.
- **מזומנים:** סוכנות אונר"א, הפסקית העיקרית של סיוע הומניטארי ברצועת עזה, השעתה את התשלומים ל-49 אלף משפחות המוגדרות כמקרי מצוקה מיוחדים, ולספקים שונים המספקים סחורות לתוכניות חיוניות כמו מפעלי ההזנה בבתי הספר. צוות אונר"א קיבל רק כ-50 אחוזים ממשכורתו בשל המחסור במוזמנים.
- ציוד רפואי: (ר' סעיף בריאות למטה)

מצב המזון:

- הבוקר חידשה אונר"א את תוכנית חלוקת המזון בשישה מרכזי חלורה ברצועת עזה, לאחר השעייה בת שבועיים. דווח על תורים ארוכים ועל הגעתם של מבקשי מזון שאינם רשומים כמוטבים. בתקרית אחת שהתרחשה במרכז החלוקה "מחנה החוף", שני כלי רכב של אונר"א ניזוקו לאחר שאחד הנוכחים תקף אותם. כמו כן דווח על תורים ארוכים, שהגיעו ל-300 מטרים, בפתחיהן של מעט המאפיות שנותרו פתוחות. דווח כי שקי קמח נמכרים במחיר של 150 ש"ח לשק, ירידה של 50 ש"ח ממחירם לפני כמה ימים, כנראה בשל יישומו של מנגנון פיקוח שהפעילו רשויות חמאס.
- מאז פתיחת מעבר כרם שלום ימים ספורים לפני ההפצצות, ארגון WFP הצליח להכניס 1,600 טונות מעוקבים של מזון. כתוצאה מכך, מחסני המזון של שותפיו המבצעיים של הארגון, MSA ו-CHF, המהווים 70 אחוזים ממחסניו של הארגון, מכילים מספיק מזון כדי לחדש את מחזור חלוקת המזון של אוקטובר-נובמבר-דצמבר. ארגון WFP יוכל להכניס מזון נוסף לרצועה אם תובטח גישה בטוחה למחסן שמעבר קרני (קיבולת של 2,500 טון מעוקב). ההטענה והפריקה במעבר קרני הינה מסובכת ביותר בשל קרבתו לגבולף באזור שכעת מוגדר כאזור צבאי.
- ארגון WFP ממשיך לחלק מזון ל-265 אלף מוטבים. מיד כאשר המזון יחולק, מלאי המזון יתחדש. בנוסף לכך, ארגון המזון העולמי התחיל ב-31 בדצמבר בחלוקת מזון כללית של לחם בקרב כ-3,000 משפחות בבית חאנון. אזור זה בצפון הרצועה נבחר שכן מדובר באחד האזורים העניים ביותר ברצועה, והוא הושפע קשות מהעימות הנוכחי. הלחם המחולק מיוצר במאפיות מקומיות תוך שימוש בקמח חיטה שמספק הארגון. החלוקה מתבצעת ע"י ועד מקומי תחת פיקוח CHF.
- בזכות תרומה איטלקית שהתקלה נוכח המשבר, ארגון WFP התחיל לחלק בסקוויטים ובשר משומר ל-3,000 נשים וילדים המטופלים בבתי חולים.
- ארגון WFP מדווח כמו כן על מחסור במוצרי מזון מסויימים ובהם קמח, אורז, סוכר, חלב ומוצריו, מזון משומר ובשר טרי. זמינותם של מוצרי מזון שאינם בסיסיים מושפעת לא רק מהמצור אלא גם מהשמדתן של חלק מהמנהרות לאורך גבול מצרים, דרכן יובאו חלק מהמוצרים.

בתי חולים:

- בתי החולים עדיין קורסים תחת נטל זרם הנפגעים הגדול. רוב בתי החולים משחררים מטופלים בהקדם האפשרי כדי לפנות מיטות לנפגעים החדשים. הדבר עלול להשפיע על חולים הזקוקים למעקב רפואי. 1,200 פצועים לפחות עיין מטופלים בבתי החולים, וקיבולת בתי החולים עומדת על 2,000 מיטות.
- למרות שרמת התרופות והמוצרים הרפואיים התייצבה, ומסוגלת לתת מענה לטיפול בפצועים בימים הקרובים, האתגר הגדול ביותר עבור מגזר הבריאות בכל הנוגע למחסור באספקה קשור למחסור בציוד ובחלקי חילוף. בתי החולים נשענים כמעט לחלוטין על ספקי כוח (גנרטורים) המיועדים למקרי חירום, ואלה אינם תמיד אמינים בשל הפסקות החשמל הנמשכות כ-16 שעות ביממה במוצע.
- לפחות 30 מטעני ציוד רפואי נכנסו לעזה מאז יום ראשון. ארבעה מטענים הגיעו אתמול, ובהם אספקה ששלחו CARE ו-UNFPA. ביומיים הקרובים צפוי הצלב האדום לשלוח מטענים מהותיים נוספים, וארגון הבריאות עולמי (WHO) מספק 50 ערכות ניתוח ו-9 ערכות חירום (במימון נורבגיה ו-HEF) צפויות להגיע בימים הקרובים. כמויות משמעותיות של אספקה צפויות להגיע מתורמים אחרים בקרוב.

דלק / חשמל:

תחנת החשמל בעזה נסגרה מאז ה-30 בדצמבר בשל מחסור בדלק, שגרם לגרעון חשמל בהיקף של 41 אחוזים. גרעון זה גורם ל-16 שעות הפקסת חשמל ביממה בממוצע. בשל נזק ממוקד להן גרמו ההפצצות נחתכו חלק מכבלי החשמל, והדבר גרם להפסקת חשמל שנמשכה 48 שעות באזורים מסויימים. חברת החשמל העזתית (GEDCO) מתקשה בתיקון הנזקים בשל המצב בטחוני ובשל מחסור בחלקי חילוף.

מים וטיהור שפכים:

מאז יום שלישי, מי ביוב זורמים ברחובות בית חאנון בשל נזק שנגרם לצינור הביוב שבין בית חאנון והמפעל לטיהור שפכים בבית לאהייה.

המעברים:

- מעבר כרם שלום פתוח חלקית היום וכ-80 משאיות הנושאות בעיקר מזון וציוד רפואי צפויות להיכנס לרצועת עזה. כ-84 מטעני משאיות, מתוכם 34 המיועדים לסוכנויות הסיוע ההומניטארי נכנסו אתמול דרך מעבר זה. חגורת המסוע במעבר קרני המשמשת להעברת חיטה, וצינורות הדק במסוף נחל עוז נותרו היום סגורים זה היום השישי ברציפות, דבר שהחריף את המסור בדלק ובחיטה.
- מעבר רפיח נותר היום סגור חלקית וכ-25 פצועים צפויים להתפנות דרכו למצריים, וכמו כ תותר כניסה מוגבלת של ציוד רפואי. מאז תחילת המבצע הצבאי, כ-70 פלסטינים פונו למצריים לטיפול רפואי. שישה מטופלים נוספים (פצוע אחד וחמישה חולים כרוניים), בליווי מלווה אחד לכל אחד, פונו אתמול לבתי חולים בישראל דרך מעבר ארז.

משבר המזומנים:

נראה שיש התקדמות בפתרון משבר המזומנים החריף והחמור של אונר"א, שמקשה על הסוכנות לשלם לשכירה ולספקי כסף.

מימון:

בימים האחרונים התחייבו מספר גורמים לסייע להקל על המשבר ההומניטארי ברצועת עזה. בכלל זה ניתן למנות את התחייבות ממשל בריטניה להעביר 10 יליון דולר, התחייבות ממשלת יפן לסכום זהה, והתחייבות ממשלת נורבגיה להעביר מיליון דולר. המתאם ההומניטארי הצביע על כך שמיזמי המגבית הפלסטינית המאוחדת לשנת 2009 (CAP 2009) שמתייחסים לרבים ממרכיבי החירום נותרו ללא מימון, כמו ארגון הבריאות העולמי (WHO), תוכנית המזון העולמית (WFP), OXSFAM. הוא גם המליץ לתורמים לשקול לתרום לקרן תגובת החירום ההומניטארית, Humanitarian Emergency Response Fund, שהיא אחת ממיזמי המגבית, ולפניית החירום של אונר"א לגיוס 34.4 מיליון דולר.

המשרד לתאום הומניטרי של האו"ם – OCHA

ת.ד. 38172 ירושלים, טל: 02 – 582 5853 /9962 ochaopt@un.org www.ochaopt.org